

Svarskrift

Til

Østre Landsret, 7. afdeling

I sag nr.

(sagsøger 1)

(sagsøger 2)

(sagsøger 3)

c/o Advokatfirma Christian Harlang

Nytorv 5

1450 København K

(v/ advokat Christian Harlang)

mod

Forsvarsministeriet

Holmens Kanal 42

1060 København K

(Kammeradvokaten v/advokat Peter Biering)

møder jeg for sagsøgte og nedlægger følgende

Påstande

Principal: **Afvisning**

Subsidiært: **Frifindelse**

1. PROCESSUELLE BEGÆRINGER

1.1 Procesfuldmagt

Forsvarsministeriet anmoder om, at sagen udsættes på, at advokat Christian Harlang tilvejebringer dokumentation for, at sagsøgerne er bekendt med denne retssag og ønsker sagen ført ved de danske domstole samt at sagsøgerne har givet procesfuldmagt til advokat Christian Harlang, jf. retsplejelovens § 265, stk. 2.

Begrundelsen er, at det fremgår af stævningen af 16. marts 2012, side 24, at *"sagsøgerne ikke har været bekendt med, at det var det danske forsvarsministerium, som kunne være skyldner"*.

Stævningen indeholder herudover ingen oplysninger om de nærmere omstændigheder, som nu har medført et søgsmål mod Forsvarsministeriet, hvorfor ministeriet ønsker det fornødne bevis for sagsøgernes kendskab til sagen og klientrelation til advokat Harlang ført, før der påløber sagen yderligere omkostninger.

Til støtte herfor henvises til UfR 1971, side 229 SH, hvor en advokat, der repræsenterede et italiensk selskab af retten fik udsættelse til at fremskaffe bevis for sin procesfuldmagt samt i øvrigt Gomard, Civilprocessen, 6. udgave, side 370.

1.2 Sikkerhedsstillelse for sagsomkostninger

Forsvarsministeriet anmoder endvidere om, at sagsøgerne 1-3 pålægges at stille sikkerhed for sagsomkostninger, jf. retsplejelovens § 321, stk. 1.

Begrundelsen er, at det fremgår af stævningen, at sagsøger 1 har bopæl i Bahrain, mens sagsøger 2 og 3 har bopæl i Irak. Herudover indeholder stævningen ingen oplysninger om sagsøgernes adresser eller andre oplysninger, som ville kunne bidrage til en identifikation af sagsøgerne.

En inddrivelse af sagsomkostninger, som Forsvarsministeriet måtte blive tilkendt, vil derfor blive både ressource- og tidskrævende. Hertil kommer en faktisk usikkerhed for sagsøgernes betalingsevne og -vilje.

Udgangspunktet i retsplejelovens § 321, stk. 1, 1. pkt. kan kun fraviges af to grunde, nemlig såfremt der (1) foreligger *"særlige grunde"*, jf. retsplejelovens § 321, stk. 1, 3. pkt., eller (2) såfremt sagsøgerne har bopæl eller hjemsted i et land, hvor en sagsøger, der har bopæl eller hjemsted i Danmark, er fritaget for sagsomkostninger, jf. retsplejelovens § 321, stk. 2. Hverken Bahrain eller Irak har tiltrådt Haagerkonventionen om Civilprocessen af 1. marts 1954.

Det gøres gældende, at der ikke foreligger sådanne særlige grunde, der bør medføre, at landsretten kan fritage fra kravet om sikkerhedsstillelse i medfør af retsplejelovens § 321, stk. 1, 3. pkt.

Det bemærkes i den forbindelse, at det fremgår af forarbejderne til retsplejelovens § 321, stk. 1, jf. Folketingstidende 2004-2005, 2. samling, Tillæg A, side 5556, at reglen om, at retten kan fritage for sikkerhedsstillelse, hvis særlige grunde taler for det, "*forudsættes anvendt sjældent*".

Til støtte for anmodningen om sikkerhedsstillelse henvises endvidere til Østre Landsrets kendelse af 30. juni 2008 i sag nr. B-1627-07 (**bilag A**), hvor en afghansk statsborger med bopæl i Afghanistan blev pålagt at stille sikkerhed for kr. 80.000 i en sag anlagt mod Forsvarsministeriet vedrørende dennes tilbageholdelse af danske styrker i Afghanistan.

1.3 Udskillelse til særskilt behandling

Det er Forsvarsministeriets opfattelse, at procesøkonomiske hensyn taler for en udskillelse af de formelle og visse materielle spørgsmål i sagen.

Ved svarskrift af 14. december 2011 i den for Østre Landsret verserende sag mod Forsvarsministeriet, Østre Landsrets 7. afdeling, sag nr. anmodede Forsvarsministeriet om udskillelse af spørgsmål til særskilt behandling, ligesom Forsvarsministeriet i sagen ved duplik af 2. marts 2012 og processkrift A af 30. april 2012 har fastholdt anmodningen om udskillelse.

Forsvarsministeriet har ligeledes anmodet om udskillelse af spørgsmål til særskilt behandling ved svarskrift af 2. marts 2012 og processkrift A af 30. april 2012 i den for Østre Landsret verserende sag mod Forsvarsministeriet, Østre Landsrets 7. afdeling, sag nr. B-397-12

I denne sag anmoder Forsvarsministeriet af tilsvarende grunde om, at spørgsmålene om

- 1) sagsøgernes processuelle partsevne, jf. pkt. 2.1, samt
- 2) forældelse, jf. pkt. 7.1,

udskilles til særskilt forlods behandling, jf. retsplejelovens § 253, stk. 1.

2. ANBRINGENDER VEDRØRENDE FORMALITETEN TIL STØTTE FOR AFVISNINGSPÅSTANDEN

2.1 Processuel partsevne

Til støtte for afvisningspåstanden gøres gældende, at sagsøgerne ikke på nuværende tidspunkt har dokumenteret deres identitet.

2.2 Procesfuldmagt

Såfremt advokat Christian Harlang ikke kan tilvejebringe det fornødne bevis for, at han på vegne af sagsøgerne har fuldmagt til at anlægge og føre sagen, gøres det gældende, at sagen skal afvises.

2.3 Sikkerhedsstillelse for sagsomkostninger

Til støtte for afvisningspåstanden gøres endvidere gældende, at sagen i medfør af retsplejelovens § 321, stk. 1, 3. pkt., skal afvises, for det tilfælde at sagsøgerne 1-3 ikke stiller den af landsretten fastsatte sikkerhed, som ikke for hver af sagsøgerne bør fastsættes til et mindre beløb end det, der blev fastsat i kendelsen i bilag A.

3. SAGENS FAKTISKE OMSTÆNDIGHEDER

Sagsøger 1-3's sagsfremstilling, jf. stævningen side 5ff, stemmer på afgørende punkter ikke overens med Forsvarsministeriets opfattelse af handlingsforløbet i sagen.

Med hensyn til sagens faktiske omstændigheder henviser Forsvarsministeriet til det, der er anført i svarskriftet af 14. december 2011 og duplikken af 2. marts 2012 i

Heraf fremgår bl.a.:

- at initiativet til Operation Green Desert kom fra de irakiske styrker,
- at de danske styrkers rolle var at bistå og rådgive de irakiske styrker og eventuelt og støtte med en reservestyrke, hvis det blev nødvendigt,
- at det var forudsat, at de irakiske styrker selv skulle gennemføre operationen, herunder foretage afsøgninger af målene og de nødvendige tilbageholdelser,
- at danske styrker ikke foretog nogen tilbageholdelser under operationen,
- at danske styrker hverken deltog i eller forestod de efterfølgende afhøringer af de tilbageholdte personer på Shaibah Logistics Base, og
- at danske styrker ikke har kørt tilbageholdte fra Shaibah Logistics Base til Al-Shu'oon, "The Serious Crimes Unit".

Forsvarsministeriet har endvidere ved skrivelse af 27. januar 2012 til sagsøgeren i sagen oplyst, at der ikke under operation Green Desert blev foretaget billed- og lydoptagelser. Denne skrivelse er fremlagt som bilag AD ved processkrift A i sagsøgerens sagerne.

På baggrund af stævningens oplysninger synes sagsøger 1, 2 og 3 at være blevet tilbageholdt ved mål 1. Mål 1 udgjorde to huse i Az Zubayr by, som lå tæt på en moske og i kortere afstand fra "Akka-basen", også kaldet Camp Chindit.

Af stævningen fremgår endvidere, at sagsøger 1, sagsøger 2 og sagsøger 3 den 25. november 2004 om morgenen blev tilbageholdt ved moskéen, og sammen med 11 andre blev kørt til Akka-basen, også kaldet Camp Chindit. Herefter blev sagsøger 1 og 2 kørt til den britiske base Shaibah Logistics Base, og samme dag ca. kl. 16.30 overført til Al-Shu'oon fængslet ("The Serious Crimes Unit").

Det fremgår endvidere, at sagsøgerne har været indsat i Al-Tasferat, uden at de præcise tidspunkter for disse ophold er oplyst. Ifølge stævningen blev sagsøger 1 og 2 løsladt efter ca. 70 dage, dvs. ca. den 2. februar 2005.

Sagsøger 3 blev ifølge stævningen ligeledes tilbageholdt ved moskéen den 25. november 2004 om morgenen og kørt til Akka-basen, også kaldet Camp Chindit. Herefter blev sagsøger kørt til den britiske base Shaibah Logistics Base, og samme dag ca. kl. 16.30 overført til Al-Shu'oon fængslet. Det fremgår ikke af stævningen, hvornår sagsøger 3 blev løsladt.

Sagsøgernes fremstilling af de faktiske omstændigheder i sagen er på flere punkter mangelfuld og stemmer ligeledes ikke overens med faktiske oplysninger fra sagsøgerne i sagsøgerens sagerne.

Sagsfremstillingen for sagsøger 1-3, herunder navnlig sagsøger 2-3 indeholder ikke præcise oplysninger om varigheden og kronologien af opholdene i henholdsvis Al Shu'oon politistationen og Al-Tasferat detentionen. Det fremgår endvidere ikke, hvornår sagsøger 3 blev løsladt.

Sagsøger 3 har i stævningen, side 21 anført, at han på 7. dage - efter opholdet i Al Shu'oon fængslet - blev stillet for en dommer i Makala.

Sagsøger 3 opfordres (A3) til at oplyse, hvad "Makala" er, idet Forsvarskommandoen har oplyst, at man ikke har kendskab til en by i Basra-området ved navn Makala.

Herefter blev sagsøger overført til Al-Tasferat detentionen. Herefter anfører sagsøger 3 dog, at han var én af de 4 tilbageholdte, der blev overført til Al Shu'oon med det samme.

Sagsøger 3 har endvidere i stævningen, side 21 anført, at sagsøgerne [redacted] og m.fl. sagen (i stævningen angivet som sagsøger 3, 4 og 5) opholdt sig "6 dage i Al Shu'oon og 14 dage i Al-Tasferat, i alt 20 dages tilfangetagelse."

Imidlertid fremgår det af stævningen af 30. december 2011 i [redacted] sagen, at ingen af disse sagsøgere har opholdt sig i Al-Tasferat detentionen og at de 3 sagsøgere blev løsladt efter 11-12 dages ophold i Al Shu'oon fængsel.

Sagsøger 1-3 opfordres (A1-2 og B3) til at udarbejde en fyldestgørende sagsfremstilling, der forklarer de uoverensstemmelser og uklarheder, som er påpeget ovenfor.

4. SAGENS CENTRALE PROBLEMSTILLINGER

Forsvarsministeriet afventer foreløbigt Østre Landsrets stillingtagen til sammenlægning af sagerne og Østre Landsrets stillingtagen til spørgsmålet om udskillelse af 1) sagsøgernes processuelle partsevne og 2) forældelse samt Forsvarsministeriets begæringer om 1) tilvejebringelse af procesfuldmagt og 2) sikkerhedsstillelse for sagsomkostninger.

For så vidt angår sagens problemstillinger henvises foreløbigt til det, der er anført i svarskriftet af 14. december 2011 og duplikken af 2. marts 2012 i [redacted]

5. SAGSØGERNES PROCESOPFORDRINGER

Forsvarsministeriet har ved svarskrift af 14. december 2011 i [redacted] besvaret opfordringer, som er sammenfaldende med de opfordringer, der er fremsat i denne sag.

6. LOVVALG

Sagsøgerne har allerede i stævningen lagt til grund, at dansk ret skal anvendes i forbindelse med landsrettens bedømmelse af sagen.

Forsvarsministeriet kan på den baggrund og efter omstændighederne tiltræde, at sagens materielle spørgsmål, herunder spørgsmålet om forældelse og tortgodtgørelse i den konkrete sag, skal vurderes efter dansk ret.

7. ANBRINGENDER VEDRØRENDE SAGENS REALITET TIL STØTTE FOR FRIFINDELSESPÅSTANDEN

Til støtte for frifindelsespåstanden gør Forsvarsministeriet i relation til forældelse, bevisbyrde og tortgodtgørelse de samme anbringender gældende som anført i svarskriftet af 14. december 2011 og duplikken af 2. marts 2012 i ⁷

Herudover bemærkes vedrørende forældelse og tortgodtgørelse foreløbigt følgende:

7.1 Forældelse

Til støtte for frifindelsespåstanden gøres det overordnet gældende, at eventuelle krav på tortgodtgørelse, som sagsøgerne måtte have som følge af deres påståede tilbageholdelse den 25. november 2004 er forældede, jf. § 3, stk. 1, jf. § 30 i lov nr. 522 af 6. juni 2007 om forældelse af fordringer (herefter 2007-forældelsesloven), jf. § 1, nr. 5, i lov nr. 274 af 22. december 1908 om forældelse af visse fordringer (herefter 1908-forældelsesloven).

For det tilfælde, at sagsøgernes egne oplysninger om tidspunktet for løsladelse og dermed tidspunktet for forældelsesfristens begyndelse lægges til grund, var sagsøgernes krav allerede forældet primo februar 2010.

Sagsøgerne opfordres (B1-2 og C3) til at oplyse og dokumentere, hvilke opsøgende handlinger og undersøgelser de har foretaget i forbindelse med forfølgning af det påståede krav mod Forsvarsministeriet.

7.2 Tortgodtgørelse

Af erstatningsansvarslovens § 26, stk. 1, fremgår, at godtgørelse for tort skal betales af den, som er ansvarlig *"for en retsstridig krænkelse af en andens frihed, fred, ære eller person"*.

Forsvarsministeriet gør gældende, at sagsøgerne ikke har godtgjort, at de har været udsat for en krænkelse, som er omfattet af erstatningsansvarslovens § 26, stk. 1, idet sagsøgerne ikke har dokumenteret,

at sagsøgerne var blandt de tilbageholdte under Operation Green Desert, og i tilknytning hertil

at sagsøgerne blev udsat for den i stævningen beskrevne behandling under forhøret på Shaibah Logistics Base og i den efterfølgende irakiske varetægt.

Forsvarsministeriet bestrider endvidere, at den behandling, som sagsøgerne hævder at have været udsat for i forbindelse med 1) den irakiske tilbageholdelse den 25. november 2004,

2) opholdet i "Akka-basen", også kaldet Camp Chindit og 3) forhøret på Shaibah Logistics Base, udgør en retsstridig krænkelse af sagsøgerne, som berettiger til tortgodtgørelse, jf. stævningen side 2.

Det bemærkes, at undersøgelserne på Shaibah Logistics Base er sagligt begrundede og i overensstemmelse med sædvanlig praksis, og der er intet i sagsøgernes egen beskrivelse, der tyder på, at undersøgelserne blev foretaget med det formål at ydmyge sagsøgerne.

Forsvarsministeriet bestrider derimod ikke, at sagsøgerne har været udsat for en retsstridig krænkelse i erstatningsansvarslovens § 26, stk. 1's forstand, hvis de mod forventning godtgør, at de har været udsat for den påståede behandling i 4) irakisk varetægt.

Det bestrides dog, at Forsvarsministeriet er ansvarlig for handlinger begået af irakiske styrker.

8. SAGENS OPLYSNING

Advokat Christian Harlang har den 22. juni 2011 og 11. juli 2011 anmodet henholdsvis Forsvarsministeriet og Forsvarskommandoen om aktindsigt i materiale vedrørende Operation Green Desert den 25. november 2004 samt det eksisterende regelgrundlag for danske operationer.

I den forbindelse modtog advokat Christian Harlang den 9. september og 22. september 2011 aktindsigt i en lang række dokumenter om Operation Green Desert samt regelgrundlaget for operationen fra Forsvarsministeriet og Forsvarskommandoen.

Om Forsvarsministeriet og Forsvarskommandoens oplysning af sagen henvises til processkrift A, pkt. 2 i sagerne, hvor dokumentoversigterne af henholdsvis 1. september og 22. september 2011 er fremlagt som bilag Æ og Ø.

Det er ovennævnte materiale, som danner grundlag for denne og de øvrige retssager mod Forsvarsministeriet af nu 9 irakere, repræsenteret af advokat Christian Harlang.

Advokat Christian Harlang har endvidere ved skrivelse af 1. og 13. februar 2012 rettet henvendelse til Forsvarskommandoen med henblik på forklaring af dele af det modtagne materiale, jf. bilag Å og AA, fremlagt ved processkrift A i sagerne. Denne henvendelse blev besvaret af Forsvarskommandoen ved skrivelse af 15. februar 2012 med bilag, jf. bilag Y og Z, fremlagt ved duplik i sagerne.

Der er således i det alt væsentlige givet aktindsigt i det for sagen relevante materiale, som ikke i medfør af offentlighedsloven er undtaget aktindsigt, og sagen er dermed belyst ved de udleverede dokumenter i størst muligt omfang.

Hertil kommer, at Forsvarskommandoen til brug for retssagerne har udarbejdet et notat, som beskriver handlingsforløbet under Operation Green Desert den 25. november 2004. Til denne beskrivelse er ligeledes udarbejdet notater om principper for afsøgning af et mål under operationer samt om kommandoforholdene under Operation Green Desert. Dokumenterne er fremlagt af Forsvarsministeriet ved duplik af 2. marts 2012 i _____ som bilag U, W og X.

Forsvarsministeriet har endvidere i duplik af 2. marts 2012 i _____ meddelt, at under en eventuel hovedforhandling vil disse oplysninger kunne uddybes ved en række vidneforklaringer.

Forsvarsministeriet har således loyalt bidraget til sagens oplysning og ministeriet har anvendt ikke ubetydelige resurser på at imødekomme aktindsigtsbegæring og besvare sagsøgernes opfordringer.

Forsvarsministeriet er derfor helt uforstående overfor, at sagsøger 1-3 i stævningen af 16. marts 2012, side 27 har anført, at "*[b]eklageligvis har søgsmålene vedrørende sagsøger (1) til og med sagsøger (6) igennem de nu passerende mere end 6 måneder været udsat for konsekvente og systematiske krænkelse af sagsøgetes forpligtelser til som offentlig myndighed at bidrage loyalt og fair til sagens oplysning.*"

For god ordens skyld bemærkes, at sagsøger 1-5 i _____ først den 30. december 2011 har indgivet stævning og dermed ikke den 13. september 2011, som forudsat flere steder i stævningen af 16. marts 2012.

Sagsøger 1 - 3 synes i stævningen af 16. marts 2012 at være af den opfattelse, at der påhviler Forsvarsministeriet en udvidet oplysningspligt i retssager. Det fremgår ikke på hvilket grundlag sagsøgerne støtter dette synspunkt.

Det bestrides at der generelt gælder et princip om udvidet oplysningspligt i retssager mod offentlige myndigheder. I den forbindelse henvises til bl.a. Højesterets domme, UfR 2009, side 2198 H, UfR 2011, side 431 H og UfR 2011, side 456 H, hvor sagsøgerne i forbindelse med retssager mod offentlige myndigheder ikke fik medhold i editionsbegæring om fremlæggelse af materiale til sagernes belysning.

Processuelle meddelelser

til sagsøgte kan stiles til Kammeradvokaten v/ advokat Peter Biering, Vester Farimagsgade 23, 1606 København V (j.nr. 7503706 BIE/RHO/ACP).

Momsregistrering

Sagsøgte er ikke momsregistreret.

Dokumenter,

som påberåbes:

Bilag A: Østre Landsrets kendelse af 30. juni 2008 i sag nr. B-1627-07

København, den 16. maj 2012
Kammeradvokaten



v/Peter Biering
— Advokat